

نظام راهبری

در دوره جدید مدیریت آستان قدس رضوی، ایجاد «تحول» بر پایه سه گام اصلی بنانهاده شده است: تدوین سیاست‌های کلان، اصلاح و ارتقاء حوزه‌های کارکردی آستان در چهار ستاد ماموریت‌گرای تخصصی و ستاد مرکزی و تدوین نظام راهبری با هدف هماهنگی و شفافیت هر چه بیشتر کارکردها، اختیارات و مسئولیت‌ها، میان ستاد مرکزی و ستادهای تابعه. در افق چنین نگاهی، همانگونه که سیاست‌های کلان مبنایی برای تدوین برنامه میان مدت است، نظام راهبری نیز مبنایی برای تدوین ضوابط و طراحی فرایندها به شمار می‌رود. نظام راهبری آستان قدس رضوی که با ابلاغ توییت این آستان، هم‌اکنون محور ارتباطات و تعاملات مجموعه‌های مختلف تخصصی در سازمان با یکدیگر قلمداد می‌شود، در دو سطح نظامات هشت گانه فراگیر (نظام تصمیم، برنامه ریزی و توسعه مدیریت، سرمایه انسانی، مالی و پشتیبانی، فناوری اطلاعات، ارتباطات و رسانه، موقوفات و نذورات و نظام نظارت و صیانت) و نظامات تخصصی ستادهای تابعه (خدمات زیارت، خدمات فرهنگی، خدمات اجتماعی، خدمات سرمایه گذاری و مشارکت‌های اقتصادی) تعریف شده است. طی سال ۱۴۰۳، تبیین و تشریح ۴ نظام راهبری فراگیر فناوری اطلاعات، مالی و پشتیبانی، ارتباطات و رسانه و موقوفات و نذورات انجام و کلیه مستندات آن از طریق درگاه اینترنتی www.policy.razavi.ir در دسترس عموم مردم ایران قرار گرفت. همچنین طی سال گذشته و در ادامه نظام‌های هفت گانه فراگیر، نظام «نظارت و صیانت» نیز بارویکر داصلاح و بهبود و نه صرفاً گزارشگری انحرفات، هدف گذاری و تدوین شد که مراحل تصویب، ایشست سر می گذارد. با تدوین نظام نظارت و صیانت، انتظار است میان حوزه‌های دارای شأن نظارتی، هماهنگی کافی برقرار شده و شفافیت مسئولیت‌ها و اختیارات مرتبط، بیشتر گردد. علاوه بر نظام‌های راهبری فراگیر، با هدف تنظیم روابط بین ستادهای تابعه با حوزه‌های صفی خود، نظام «خدمات زیارت» نیز در سال گذشته مراحل تدوین خود را پشت سر گذاشت. رویکردهای اصلی در تدوین این سند: به عنوان نخستین نظام راهبری تخصصی در سطح ستادهای تابعه عبارتند از: تأکید بر نقش ستاد حرم مطهر به عنوان سیاست‌گذار، راهبر، هماهنگ کننده و ناظر، تأکید بر تخصص گرایی، تقسیم کار و واسپاری امور مرتبط با ماموریت هر واحد به همان واحد، تأکید بر همگرایی، هماهنگی و مشارکت حداکثری واحدهای تابعه در اجرای برنامه‌ها و ارائه خدمات به زائران به عنوان جزئی از یک کل واحد، در عین انجام ماموریت‌های تخصصی، تأکید بر افزایش کیفیت، بهره‌وری و استفاده موثر از منابع و سازگاری با تغییرات احتمالی در آینده.

نظارت راهبری

دومین مأموریت اصلی این اداره کل، نظارت عالی (راهبردی) می‌باشد که با ساز و کارهای موجود در دست تدوین در حال پیگیری است. در این راستا، با هدف نظارت بر اجرای سیاست‌های کلان، طی سال

۱۴۰۳، تدوین دستور العمل و چارچوب نظارت راهبردی، بررسی نتایج پایش و برنامه‌های ستادها و واحدهای تابعه و همچنین نشست‌های هم‌اندیشی با کارشناسان و مدیران ستادها و واحدها صورت پذیرفت. همچنین در مسیر هوشمندسازی این نظارت، جمع‌بندی معماری و ارائه الگوی اولیه «سامانه پایش و نظارت راهبردی» در سال گذشته صورت پذیرفت. حضور در مجامع عمومی ستادها و واحدهای تابعه بخش دیگری از وظیفه نظارتی این اداره کل می‌باشد که در سال ۱۴۰۳ با برنامه ریزی و حضور در ۴۷ مجمع عمومی ستادها و واحدهای تابعه آستان قدس رضوی محقق گردید.

مطالعه، بررسی و ارائه پیشنهاد

بخش قابل توجهی از فعالیت‌های جاری اداره کل بررسی و نظارت راهبردی به مطالعه و اعلام نظر کارشناسی پیرامون مسائل ارجاعی از سوی تولیت آستان قدس رضوی اختصاص می‌یابد که پیرامون آن اقدامات زیر صورت می‌پذیرد: جمع‌آوری و بررسی کلیه سوابق مرتبط با مسأله ارجاع شده از سوی تولیت معزز، دعوت از حوزه‌های کارشناسی مرتبط با موضوع در آستان قدس رضوی و واکاو آن، تنظیم گزارش شناخت اولیه مسأله جهت توصیف جامع اما مجمل آن، تحلیل و استنتاج پیرامون جنبه‌های مختلف مسأله و بررسی تطبیقی آن با مدل‌های الگو و استاندارد، مشارکت و مشورت با خبرگان و جمعیت‌های تخصصی مرتبط با موضوع، به‌ویژه در دانشگاه حوزه جهت استخراج راهکارها و پیشنهادات حل مسأله، انجام تطبیق میان پیشنهادات ارائه شده با سیاست‌ها و ارزش‌های بنیادین آستان قدس رضوی و همچنین اقتضائات اجرایی سازی آنها، ارائه مشروح مستندات به انضمام خلاصه مدیریتی مشتمل بر جمع‌بندی موضوع و پیشنهادات به تولیت محترم. در سال ۱۴۰۳، مجموعاً بررسی ۱۶ مسأله و پرونده موضوعی به این اداره کل واگذار شد و در قالب بررسی‌های تخصصی انجام شده، با مشارکت و مشورت خبرگان و جمعیت‌های تخصصی مرتبط با آستان قدس رضوی، مجموعاً ۹۷ پیشنهاد عملیاتی از سوی اداره کل بررسی و نظارت راهبردی، به تولیت محترم تقدیم گردید.

تحلیل محتوای فرمایشات راهبردی تولیت معزز

بررسی مجموعه بیانات تولیت آستان قدس رضوی، بخش دیگری از وظایف اداره کل بررسی و نظارت راهبردی است. در این راستا و در سال ۱۴۰۳، با هدف دستیابی به نکات مهم کلیدی و توصیه‌های مهم ایشان در خصوص مسأله «زائر و زیارت»، پژوهشی در ۶۰۰ سخنرانی معظم‌له با حدود ۶ هزار صفحه محتوا انجام و پس از چند مرحله تحلیل محتوا و مضمون بیانات، موضوع «زائر و زیارت» به عنوان دال مرکزی و دغدغه اصلی ایشان شناسایی گردید. بدین صورت که کلمات «زائر» و «زیارت» و مفاهیم مربوط به آن در بین ۱۰ کلمه بسیار پرکاربرد تولیت محترم در ۶۰۰ سخنرانی بوده و نزدیک به ۲۸ هزار و ۵۰۰ بار تکرار شده است که بیانگر اهمیت این موضوع در منظومه فکری ایشان می‌باشد.

